

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahuiguovddáš
Säämi máttááttâskuávdáš
Säämvuu'd škoou'l'jemkõõskõs

KULTTUURISET JA EETTISET OHJEET

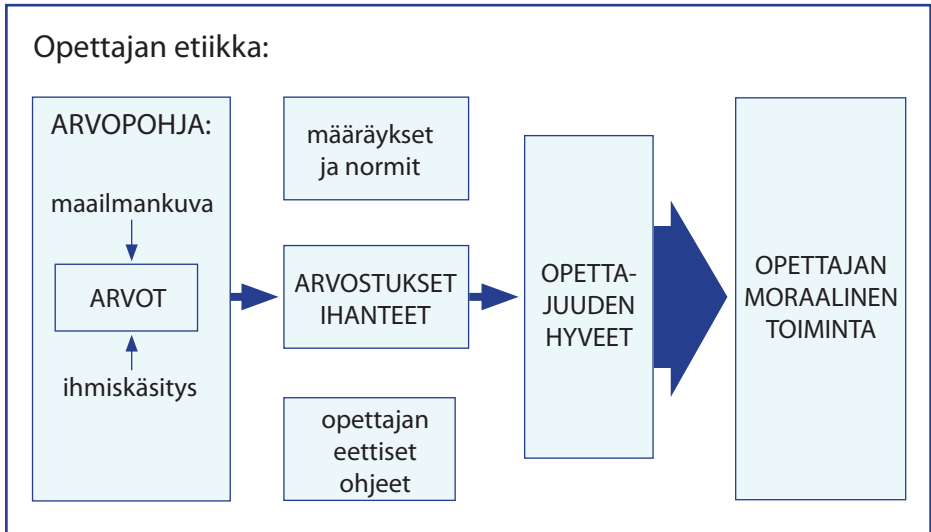

KULTTUURISET JA EETTISET OHJEET

1. YLEISTÄ

Opetusalan työtä säätelevät juridiset ja eettiset ohjeet. Juridisiin ohjeisiin kuuluvat lait, asetukset, viranomaismääräykset ja -ohjeet. Eettiset ohjeet koostuvat eettisistä ja kulttuurisista arvoihin, normeihin ja sopimukseen perustuvista periaatteista.

Eettisten periaatteiden lähtökohtana ovat YK:n alkuperäiskansajulistus, YK:n ihmisoikeuksien julistus sekä useat lait.

Opettajan työ on korkeaan ammattitaitoon perustuva erityistehtävä. Tiedollisen ja taidollisen osaamisen lisäksi opettajan työ vaatii korkeaa ammatti-etiikkaa.

(Spoof 2007)

SAAMELAISALUEEN KOULUTUSKESKUS

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimintaa säätelee muiden lakien ja asetusten lisäksi laki, jossa määritellään oppilaitoksen tehtävät: ”Koulutuskeskuksen tarkoituksena on lisätä erityisesti saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisten kotiseutualueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria.” (Laki Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta, L 252/2010)

Oppilaitoksen opetussuunnitelman yhteisessä osassa määritellään koulutuskeskuksen arvot, missio, visio sekä ihmis- ja oppimiskäsitykset. Keskeiset arvot perustuvat saamelaiskulttuuriin, monikulttuurisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja kestävään kehitykseen.

2. EETTISET JA KULTTUURISET OHJEET SAAMELAISALUEEN KOULUTUSKESKUKSESSA

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tärkein kulttuurinen perusta on saamelaiskulttuurissa. Kaikilla osaamisaloilla saamelaiskulttuuria ja –kieliä opiskellaan alakohtaisesti soveltaen.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen koko henkilökunta noudattaa opettajan eettisiä periaatteita ja kulttuurisia ohjeita, jossa keskeinen lähtökohta on huolehtiva vuorovaikutus. Eettisten periaatteiden toteutumiseksi opettajan on tiedostettava omat arvonsa ja uskomuksensa eli oma kulttuuri-identiteettinsä.

Kulttuuriset ja eettiset ohjeet

o *saamelaiskulttuuri ja –kielet* sijoittuvat luonnollisena osana kaikkiin opetussuunnitelmiin

o **opettaja**

- *noudattaa* alan säädöksiä ja ohjeita

- ylläpitää ja kehittää *ammattitaitoaan*

- toimii *yhteistoiminnallisesti* ja työtovereitaan kunnioittaen

- kehittää *yhteistyötä* työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa

- muistaa opettajan yhteiskunnallisen *vastuun* opetustyön merkittävydessä

- kohtelee opiskelijoita *yhdenvertaisina* ikään, sukupuoleen, kulttuuriseen ja alueelliseen lähtökohtaan sekä uskonnolliseen tai sukupuoliseen suuntautumiseen katsomatta

o työntekijöiden ja opiskelijoiden saamen kielten opiskelua ja *kielen käyttöä* tuetaan

o *perinteistä tietoa* ja opetustapoja hyödynnetään oikeuksia kunnioittaen

o *kestävän kehityksen* periaatteet ovat olennainen ja luonnollinen osa kaikkea oppilaitoksen toimintaa

o opiskelijan ja työntekijän *kulttuuri-identiteetti* huomioidaan toiminnassa

o opetussuunnitelmien ja opettajien koulutuksessa painotetaan *kulttuurista moninaisuutta*

o *kansainvälisyys* on jokapäiväinen osa oppilaitoksen toimintaa

o opiskelijoiden ja henkilökunnan *yhteistoimintaa* ympäröivän yhteisön ja sidosryhmien kanssa tuetaan

Saamelaisalueelle ja muille arktisille alueille luontaista kulttuurista moninaisuutta ja kansainvälisyyttä kehitetään ja tuetaan kaikessa toiminnassa Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa. Erityinen painopiste on arktisen alueen yhteistyön vahvistaminen ja lisääminen. Kaikessa opetuksessa huomioidaan kansainvälisyysnäkökohdat.

Perinteisen tiedon käytössä kunnioitetaan aineettoman pääoman (intellektuaaliomaisuus, WIPO 2014) haltijoiden kuten saamelaisten oikeuksia. Alkuperäiskansapedagogiikkaa käytetään soveltuvin osin.

Kestävän kehityksen periaatteita noudatetaan kaikessa oppilaitoksen toiminnassa ja se integroidaan kaikkeen opetukseen.

Kulttuuri-identiteetti kuvastaa sitä, miten hahmotamme oman kulttuurisen taustamme. Se ei ole yksi ja yhtenäinen, vaan kulttuuri-identiteettejä voi olla samanaikaisesti useita, esim. suomalainen ja saamelainen.

Kulttuurinen moninaisuus kattaa ihmisten kulttuuri-identiteetteihin kuuluvien erojen kunnioittamisen. Kulttuurituntemus sijoittuu kaikkeen oppimiseen.

Oppilaitoksen sisäinen ja ulkoinen yhteistoiminta eri ryhmien välillä pyritään saamaan saumattomaksi. Opetuksessa tämä toteutuu osaamiskokonaisuuksien, henkilöstön ja opiskelijoiden lisääntyvänä yhteistoimintana. Työelämä- ja sidosryhmäyhteistyötä vakiinnutetaan ja sitä lisätään.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kulttuuristen ja eettisten ohjeiden kehittäminen ja toteuttaminen tapahtuu jatkuvana prosessina opetussuunnitelmissa ja laatukäsikirjassa. Palautetta sekä opiskelijoilta että henkilöstöltä kerätään säännöllisesti.

LÄHTEET

Itkonen, Tuija & Talib, Mirja-Tytti. 2012. Aito yhdenvertaisuus koulussa. Syrjinnän vastainen pedagogiikka. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ. 2015. Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet. <http://www.oaj.fi/cs/oaj/opettajan%20ammattietiikka%20ja%20eettiset%20periaatteet>. 27.7.2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/tutke/index.html>. 27.7.2015.

Opetushallitus. 2014. Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen TUTKE 2. http://www.oph.fi/download/149262_TUTKE2_Minna_B_lint.pdf. 27.7.2015.

Saamelaisalueen koulutuskeskus. 2015. Opetussuunnitelma. Yhteinen osa.

Spoof, Marja. 2007. "Pintaa syvemmälle" – eettinen pohdinta opettajan voimavarana luokanopettajan ja erityisopettajan silmin. Helsingin yliopisto. <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kay/sovel/vk/spoof/pintaasy.pdf>. 27.7.2015.

UNESCO. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 2001. Unescon kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus. http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_fi.pdf. 27.7.2015.

WIPO. 2014. WIPO IP Facts and Figures. http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_943_2014.pdf. 4.8.2015.

Yhdistyneet Kansakunnat. 1948. Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. http://www.ihmisoikeudet.net/uploads/materiaali/YK_Ihmisoikeuksien%20julistus.pdf. 27.7.2015.

Yhdistyneet Kansakunnat. 2007. Julistus alkuperäiskansojen oikeuksista. http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_finnish.pdf. 27.7.2015.

LAIT

Laki Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta. 2010. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100252>.

Laki kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. (600/2006) <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060600>.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. (1986/609). <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>.

Suomen perustuslaki (731/1999). <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1999/19990731>

Yhdenvertaisuuslaki. 2014. <http://www.oikeusministerio.fi/material/attachments/om/ajankohtaista/CyUPcZqpr/Yhdenvertaisuuslaki.pdf>

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahusguovddáš
Säämi máttááttáskuávdáš
Sää'mvuu'd škoou'l'jemkõõskõs
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsakk.fi

